

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कुपण्डोल, ललितपुर

सेवा : नेपाल बीमा प्राधिकरण
समूह : प्रशासन
श्रेणी : अधिकृत तृतीय
पद : सहायक निर्देशक
परीक्षाको किसिम : खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षा

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- ३००
द्वितीय चरण :- (क) कम्प्युटर दक्षता परीक्षण पूर्णाङ्क :- १०
(ख) सामूहिक परीक्षण पूर्णाङ्क :- १०
(ग) अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ४०

परीक्षा योजना(Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा(Written Examination)

पूर्णाङ्क :- ३००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान, बौद्धिक परीक्षण (General Knowledge, GAT)	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQ)	५० प्रश्न × १ अङ्क	४५ मिनेट
	शासकीय प्रबन्ध र यसका विविध पक्षहरु			विषयगत	५ प्रश्न × १० अङ्क	१ घण्टा ३० मिनेट
द्वितीय	अर्थ, वित्त, व्यवस्थापन र अनुसन्धान पद्धति (Economics, Finance Management and Research Methodology)	१००	४०	विषयगत	१० प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा
तृतीय	बीमा, लेखा र सम्बन्धित कानूनहरु (Insurance, Account and related laws)	१००	४०	विषयगत	१० प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा

२. द्वितीय चरण :

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
(क) कम्प्युटर दक्षता परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	२० मिनेट
(ख) सामूहिक परीक्षण (Group Test)	१०	सामूहिक छलफल (Group Discussion)	प्रत्येक उमेदवारका लागि ५/५ मिनेटका दरले
(ग) अन्तर्वार्ता	४०	मौखिक	

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कुपण्डोल, ललितपुर

द्रष्टव्य :

१. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
२. प्रथम, द्वितीय र तृतीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर प्रथम पत्रको वस्तुगत र विषयगत परीक्षा एउटै सिटिङमा हुनेछ । पहिले वस्तुगत र तत्पश्चात विषयगत परीक्षा हुनेछ ।
३. लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार यथासम्भवसम्बन्धितपत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
४. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
५. परीक्षार्थीले वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्नको उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital letter) A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षर (Small letter) a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
६. बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
७. विषयगत प्रश्नहरूको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
८. विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
९. सामूहिक परीक्षणका लागि कुनै एउटा विषयमा उमेदवारहरूले समूहमा छलफल गरि सो छलफलका आधारमा मूल्यांकन गरिनेछ ।
१०. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
११. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१२. पाठ्यक्रम लागु मिति : २०७९/०३/२९

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कुपण्डोल, ललितपुर

प्रथम पत्र -

सामान्य ज्ञान, बौद्धिक परीक्षण,
(GK, GAT,)

खण्ड (क)- सामान्य ज्ञान र बौद्धिक परीक्षण, (३५अङ्क)

वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQ)

१. भूगोल - नेपाल तथा विश्वको भौतिक, सामाजिक र आर्थिक भूगोल
२. इतिहास, संस्कृति र सामाजिक व्यवस्था-विश्वका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरू, नेपालको प्राचीनकाल तथा मध्यकालको राजनीतिक, आर्थिक एवं सामाजिक सांस्कृतिक अवस्था र आधुनिक नेपालको इतिहास, नेपालका प्रचलित धर्म, संस्कृति, जातजाति, भाषा, साहित्य र कला
३. शासनपद्धति र शासन -विश्वमा प्रचलित शासन व्यवस्थाहरू, नेपालको वर्तमान शासन प्रणाली, नेपालको संविधानिक विकासक्रम तथा नेपालको वर्तमान संविधान,
४. आर्थिक विकास -नेपालमा विकासका पूर्वाधारहरू (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, र विद्युत), नेपालको अर्थतन्त्रका समष्टिगत सूचकहरू र तिनको वर्तमान अवस्था, नेपालमा योजनावद् विकास र चालु आवधिक योजना, नेपालको विश्वसँगको आर्थिक गतिविधिहरू
५. दिगो विकास, वातावरणीय पारिस्थिति, पर्यावरणीय संरक्षण, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, जनसंख्या, शहरीकरण, प्रदूषण, प्राकृतिक स्रोत तथा राष्ट्रिय सम्पदाहरूको संरक्षण सम्बन्धी सामान्य सवालहरू
६. विज्ञान र प्रविधि-प्रमुख वैज्ञानिक अन्वेषण र आविष्कारहरू, प्रसिद्ध वैज्ञानिक र तिनको योगदान, विज्ञान र प्रविधिको मानव जीवन र समाजमा परेको प्रभाव, स्वास्थ्य र रोग बारे सामान्य जानकारी
७. अन्तर्राष्ट्रिय मामिला तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्था -संयुक्त राष्ट्रसंघ प्रणाली, बहुपक्षिय व्यवस्थापन र नेपाल, सार्क, विमस्टेक, आशियान, युरोपियन युनियन र नेपाल
८. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरू : जस्तै- राजनीतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, खेलकूद, पुस्तक, पुरस्कार, कला, साहित्य र संगीत लगायत महत्वपूर्ण व्यक्तित्व तथा विचारकहरू
९. विश्वमा वैक तथा वीमा व्यवसायको विकास र वर्तमान अवस्था, वैक, वीमा तथा अन्य वित्तीय संस्थाहरूले नेपालको आर्थिक विकासमा पुर्याएको योगदान
१०. वीमाको सिद्धान्तहरू, नेपालको हालको वीमा बजारको स्थिति

खण्ड (ख)- सामान्य बौद्धिक परीक्षण, (१५अङ्क)

2. सामान्य बौद्धिक परीक्षण (General Mental Ability Test) (15 × 1 = 15 Marks)

2.1 Verbal reasoning such as series, analogy, classification, coding-decoding, insert the missing character, common property, matrices, direction and distance sense test, ranking order, assertion and reason, induction, deduction, courses of action, etc **3 × 1 = 3 Marks**

2.2 Non-verbal reasoning such as series, analogy, classification, Venn diagrams, matrices, construction of squares and triangles, and figure formation and analysis, dot situation, water images, mirror images, embedded figures, etc. **3 × 1 = 3 Marks**

2.3 Quantitative aptitude such as arithmetical reasoning / operation, percentage, fraction, decimal, ratio, average, loss, profit, date/calendar, time and work, etc. **3 × 1 = 3 Marks**

2.4 General mental ability, logical reasoning and analytical ability **3 × 1 = 3 Marks**

2.5 Data interpretation - charts, graphs, tables, data sufficiency **3 × 1 = 3Marks**

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कृपण्डोल, ललितपुर

खण्ड (ख)- शासकीय प्रबन्धका विविध पक्षहरू (५०अङ्क)

3. शासकीय प्रबन्धका विविध पक्षहरू (५ × १० = ५०अङ्क)

- 3.1 शासकीय प्रबन्ध (Governance) को अवधारणा, विशेषता र सूचकहरू
- 3.2 सार्वजनिक प्रशासनको बदलिदो अवधारणा र समसामयिक सवालहरू
- 3.3 सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- 3.4 संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय तह शासन र अन्तर सम्बन्ध
- 3.5 विद्युतीय शासन तथा नवप्रवर्तन शासन (E-Governance and innovative governance)
- 3.6 सार्वजनिक कर्मचारी व्यवस्थापन र यसका विविध पक्षहरू
- 3.7 सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, विशेषता र आधारभुत मान्यताहरू
- 3.8 सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा नविनतम आयामहरू , व्यवस्थापन र चुनौती
- 3.9 सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको प्रयोग र नेपालमा यसको अवस्था
- 3.10 कानूनका श्रोतहरू तथा कानून निर्माणको प्रकृया
- 3.11 कानूनको शासन, मानव अधिकार, सुशासन र पारदर्शिता
- 3.12 सार्वजनिक जवाफदेहिता, उत्तरदायित्व, जिम्मेवारी, नैतिकता, ईमान्दारिता र व्यवसायिकताको सैद्धान्तिक अवधारणा र आयामहरू
- 3.13 सामाजिक न्याय, सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक समावेशीकरणका आयाम
- 3.14 नागरिक कर्तव्य, आध्यात्मिकता (Spirituality), मानवीय मूल्य र मान्यता र सेवा प्रवाहमा नागरिक संलग्नता, संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व
- 3.15 लेखा र लेखा प्रणालीका सिद्धान्तहरू
- 3.16 आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परीक्षण
- 3.17 योजना तर्जुमा, कार्यन्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- 3.18 बजेटका सिद्धान्तहरू तथा बजेटका विविध अवयवहरू
- 3.19 सार्वजनिक लेखामान तथा आर्थिक कार्यविधि संचालन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कृपण्डोल, ललितपुर

द्वितीय पत्र - अर्थ, वित्त, व्यवस्थापन र अनुसन्धान पद्धति
(Economics, Finance, Management and Research Methodology)

खण्ड (क) - ४०अङ्क

1. अर्थशास्त्र (Economics) (२०अङ्क)

- 1.1 सुक्ष्म अर्थशास्त्र: आर्थिक सिद्धान्तहरू, मागका सिद्धान्तहरू, उत्पादन र लागतका सिद्धान्तहरू, वितरणका सिद्धान्तहरू (Microeconomics: Economic Theories of Demand, Theories of Production and cost, Theories of Distribution)
- 1.2 विकास अर्थशास्त्र: विकासशील अर्थशास्त्रको संरचना र चरित्र, गरिबी, असमानता, जनसंख्या बृद्धि बसाई सराई र सहरीकरण (Development Economics: Structure and Characteristics of Developing Economics, Poverty, Inequality, Population growth, migration, Urbanisation)
- 1.3 विकास आयोजना: विकास आयोजनाको प्रकृति, आवश्यकता र प्रक्रिया, विकास आयोजना कार्यान्वयन समस्या र असफलता, नेपालका विकासका मुद्दाहरू, आर्थिक विकासका चुनौतीहरू (Development Planning: Nature of Development Planning, Need and Process, Problem of Implementation and Plan Failure, Development Issues in Nepal, Challenges of Economic Development)
- 1.4 विकास नीति: आर्थिक उदारीकरण, निजीकरण तथा विश्वव्यापीकरण, नेपालका वर्तमान अद्यौगिक, बैदेशिक लगानी, बैदेशिक ब्यापार तथा पर्यटन नीतिहरू (Development Policy: Economic Liberalization, Privatization, Globalization, Current Industrial, Foreign Investment, Foreign Trade and Tourism Policy)
- 1.5 सार्वजनिक अर्थशास्त्र: सरकार र बजेट, सरकारी आमदानी र खर्च, सार्वजनिक खर्च तथा स्रोत परिचालन, वित्तीय घाटा, सार्वजनिक ऋण, बैदेशिक ऋण, वित्तीय नीति (Public Economics: Government and Budget, Government Revenue and Expenditure, Public Debt and Resource Mobilization, Financial Deficit, Public Debt, Foreign Debt, Fiscal Policy)
- 1.6 बृहत अर्थशास्त्र: राष्ट्रिय आय गणना, उपभोग र बचतका सिद्धान्तहरू, बृद्धि सम्बन्धी सिद्धान्तहरू, बृद्धि विरुद्ध स्थिरता, मद्रास्फिति, भुक्तानी सन्तुलन (Macroeconomics: National Income Accounting, Theories of Consumption and Saving, Growth Theories vs Stability, Inflation, Balance of Payment)

2. वित्त (Finance) (२०अङ्क)

- 2.1 वित्तीय प्रणाली तथा वित्तीय बजार: पुँजी बजार, मुद्रा बजार, धितोपत्र बजार, बजार सुचाङ्क, स्टक तथा बोनड भ्यालुएसन (Financial System and Financial Market: Capital Market, Money Market, Securities Market, market Index, Stock and Bond Valuation)
- 2.2 लगानी विश्लेषण : पुँजीगत बजेटिङ्, पुँजीको लागत, पोर्टफोलियो विश्लेषण तथा छनौट (Investment Analysis: Capital, Capital Budgeting, Cost of Capital, Portfolio Investment)
- 2.3 वित्तीय विवरण विश्लेषण: वित्तीय विवरणको विश्लेषण, वित्तीय पूर्वानुमान, अनुपात विश्लेषण (Analysis of Financial Statements: Analysis of Financial Statements, Financial Forecasting, Ratio Analysis)
- 2.4 सरकारी वित्तीय प्रणाली: सरकारी वित्त, कर, खर्च, र सापटी (Government Finance, tax, Expenditure and Loan)

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कृपण्डोल, ललितपुर

खण्ड (ख) - ६०अङ्क

3. व्यवस्थापन (Management) (३०अङ्क)

- 3.1 व्यवस्थापन प्रणाली: व्यवस्थापनको कार्य र प्रक्रिया, व्यवस्थापनका उदीयमान अवधारणा, व्यवस्थापनको भूमिका र चुनौती, व्यवस्थापनका समकालीन चासोहरू (Management System: Management Function and Process, Emerging Concept of Management, Role and Challenges of Manager, Contemporary Issue of Management)
- 3.2 व्यवस्थापन सम्बन्धी विचारधाराहरू: बैज्ञानिक व्यवस्थापन सिद्धान्त, प्रशासनिक सिद्धान्त, कर्मचारीतन्त्रीय सिद्धान्त, मानव सम्बन्ध विचारधारा, संख्यात्मक विचारधारा (Management Thoughts: Scientific Management Theory, Administrative Theory, Bureaucratic Theory, Human Relation Approach, Quantitative Approach)
- 3.3 संगठनात्मक वातावरणको मूल्यांकन: वातावरणीय सुक्ष्म परीक्षण तथा स्वट विश्लेषण (Assessment of Organizational Environment: Environmental Scanning and SWOT Analysis)
- 3.4 रणनीति निर्माण तथा कार्यान्वयन: मिसन, भिजन, लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति तथा योजना, रणनीति कार्यान्वयन तथा नियन्त्रण (Strategy Formulation and Implementation: Mission, Vision, Goal, Objective, Strategy and Planning, Strategy Implementation and Control)
- 3.5 रणनीति कार्यान्वयन तथा नियन्त्रण (Strategy Implementation and Control)
- 3.6 संगठनात्मक संरचना: संगठनात्मक ढाँचा, संगठन निर्माण, सबडिभिजन, अधिकार र शक्ति संरचना, विकेन्द्रीकरण, संगठन विकास र परिवर्तन (Organizational Structure: Organizational Design, Organizing, Subdivision, Power and Authority Structure, Decentralization, Organizational Development and Changes)
- 3.7 निर्णय प्रक्रिया र समस्या समाधान: निर्णय प्रक्रिया, समूह निर्णय प्रक्रिया, निर्णय प्रक्रिया र सुचना प्रविधि, संकट व्यवस्थापन, द्वन्द्व व्यवस्थापन, गुनासो व्यवस्थापन (Decision and Solving Process: Decision Making Process, Group Decision Making, Decision Making and Information Technology, Crisis Management, Conflict Management, Grievances Handling)
- 3.8 नेतृत्व र नियन्त्रण: नेतृत्व, सञ्चार, समन्वय, सुपरीवेक्षण, अनुगमन, नियन्त्रण तथा गुण (Leadership and Controlling: Leadership, Communication, Coordination, Supervision, monitoring, Control and Quality)
- 3.9 उत्प्रेरणा: उत्प्रेरणाका सिद्धान्तहरू, सहभागिता, कार्य जीवनको गुण, कर्मचारी टर्नअभर तथा रिटेन्सन (Principles of Motivation, Participation, Quality of Work Life, Employee Turnover and Retention)
- 3.10 कार्यसम्पादन मूल्यांकन: कार्यसम्पादन मूल्यांकनको सीमा र पद्धति, कार्यसम्पादनको मूल्यांकन (Performance Evaluation: Criteria and Technique of Performance Evaluation, Administrating Performance Evaluation)
- 3.11 मानव संसाधन व्यवस्थापन: मानव संसाधन प्रणाली, मानव संसाधन योजना, कार्य ढाँचा, कार्य विश्लेषण (Human Resource Management: Human Resource System, Human Resource Planning, Job Design, Job Analysis)

4. आयोजना व्यवस्थापन (Project Management)(१०अङ्क)

- 4.1 आयोजनाको आधारभूत जानकारी, आयोजना सम्बन्धी अवधारणा र वर्गीकरण (Basic Knowledge of Project, Concept of Project and Classification)
- 4.2 आयोजनाको महत्व र क्षेत्र (Importance and Scope of Project)
- 4.3 आयोजना प्रस्ताव लेखन (Project Proposal Writing)
- 4.4 आयोजना सम्बन्धी बजेट (Project Budgeting)
- 4.5 लजिकल फ्रेमवर्क विश्लेषण (Logical Framework analysis)

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कृपण्डोल, ललितपुर

- 4.6 आयोजना ब्यवस्थापन तथा आयोजना ब्यवस्थापनका सिद्धान्तहरू (Project Management and Principles of Project Management)
5. अनुसन्धान पद्धति (Research Methodology) (२०७३)
- 5.1 अनुसन्धानको परिचय: वैज्ञानिक अनुसन्धान, आधारभूत तथा एप्लाइड अनुसन्धान, संख्यात्मक तथा गुणात्मक अनुसन्धान, अर्थशास्त्र र ब्यवस्थापनमा अनुसन्धानको भूमिका (Introduction to Research: Scientific Research, Basic and Applied Research, Quantitative and Qualitative Research Role of Research in Economics and Management)
- 5.2 अनुसन्धानका चरणहरू: साहित्यको पुनरावलोकन, समस्याको परिभाषा, सैद्धान्तिक ढाँचा, हाइपोथेसिस निर्माण (Steps in Research: Literature Review, Problem Definition, Theoretical Framework, Hypothesis Formulation)
- 5.3 अनुसन्धान ढाँचा: अनुसन्धान ढाँचा र प्रकार, मेजरमेन्ट तथा स्केलिङ, रिलायविलिटी तथा भ्यालिडिटी अफ मेजरमेन्ट (Research Design: Research Design and Types, Measurement and Scaling, Reliability and Validity of Measurement)
- 5.4 नमुना: नमुना ढाँचा, नमुना प्रक्रिया, नमुनाको प्रकार, नमुनाको आकार निर्धारण, नमुना पद्धतिका गल्तिहरू (Sampling: Sampling Design, Sampling Process, Types of Sampling, Determining the Sampling Size, Sampling Errors)
- 5.5 तथ्याङ्क संकलन: तथ्याङ्कको वर्गीकरण, प्रश्नावली, अनुसन्धान अन्तर्वाता, प्रत्यक्ष निगरानी, अनलाईन अनुसन्धान, स्थलगत ब्यवस्थापन (Data Collection: Classification of Data, Questionnaire, Research Interview, Direct Observation, Online Research, Fieldwork Management)
- 5.6 तथ्याङ्क विश्लेषण: तथ्याङ्कको तयारी तथा प्रस्तुती, तथ्याङ्कको संक्षेपीकरण, तथ्याङ्कको विश्लेषण, गुणात्मक तथ्याङ्कको विश्लेषण (Data Analysis: Preparing and Presenting of Data, Summarizing Data, Statistical Analysis, Analysis of Quantitative Data)
- 5.7 अनुसन्धान प्रस्ताव: उद्देश्य, प्रकार, अनुसन्धान प्रस्तावको संरचना निर्माण, अनुसन्धान प्रस्तावको मुल्यांकन (Research Proposal: Objectives, Types, Structuring the Research Proposal, Evaluation the Research Proposal)
- 5.8 अनुसन्धान प्रतिवेदन: प्रतिवेदन प्रस्तुतीकरण, प्रतिवेदनको प्रकार, प्रतिवेदन लेखनको ढाँचा र शैली, उद्धरण तथा सन्दर्भ ग्रन्थहरूको प्रयोग (Research Report: Presentation of Report, Types of Report, Formats and Styles of Report Writing, Uses of Citation and References)

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कृपण्डोल, ललितपुर

तृतीय पत्र - बीमा, लेखा र सम्बन्धित कानूनहरू (Insurance, Account and related laws)

खण्ड (क) - ६०अङ्क

1. **बीमा (Insurance)**
 - 1.1 बीमाको उत्पत्ति र विकास (Evolution and Development of Insurance)
 - 1.2 बीमाको परिचय तथा क्षेत्र (Introduction and Scope of Insurance)
 - 1.3 बीमाको किसिम (Types Insurance)
 - 1.4 बीमाको सिद्धान्तहरू (Principles of Insurance)
 - 1.5 जीवन बीमा, निर्जीवन बीमा तथा पुनर्बीमा (Life Insurance, Non-Life Insurance and Reinsurance)
 - 1.6 लघु बीमा (Micro insurance)
 - 1.7 म्यादी जीवन बीमा, सावधिक जीवन बीमा, तथा आजीवन जीवन बीमा (Term Life, Endowment Life and Whole Life Insurance)
 - 1.8 अग्नी, सम्पति, सामुन्द्रिक, मोटर, हवाई, इन्जिनियरिङ्ग, कृषि र विविध बीमा (Fire, Property, Marine, Motor, Aviation, Engineering, Agriculture, and Miscellaneous Insurance)
 - 1.9 नेपालको हालको बीमा बजारको स्थिति (Current Status of Nepal's Insurance Market)
 - 1.10 बीमा मध्यस्थकर्ता भूमिका, बीमा अभिकर्ता, बीमा सर्भेयर तथा बीमा दलाल (Insurance Intermediaries : Insurance Agent, Insurance Surveyor and Insurance Broker)
 - 1.11 राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको विकासमा बीमा क्षेत्रको भूमिका (Role of Insurance in Development of National Economy)
 - 1.12 बीमा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Insurance Management Information System)
2. **बीमा सम्बद्ध कानून र नेपाल बीमा प्राधिकरण (Legislations related to Insurance and Nepal Insurance Authority)**
 - 2.1 बीमा ऐन, २०७९ (Insurance Act, 2079)
 - 2.2 बीमा नियमावली, २०४९ (Insurance Regulation, 2049)
 - 2.3 नेपाल बीमा प्राधिकरणबाट जारी भएका निर्देशनहरू (Directives issued by Insurance Board)
 - 2.4 नेपाल बीमा प्राधिकरण खरिद विनियमावली, २०७९
 - 2.5 बीमकको संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७५
 - 2.6 नेपाल बीमा प्राधिकरण आर्थिक कार्यविधि विनियमावली, २०७९
 - 2.7 नेपाल बीमा प्राधिकरण कर्मचारी आचार संहिता, २०६९
 - 2.8 बीमा कम्पनीहरूको लागि जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७६
 - 2.9 लघुबीमा निर्देशिका, २०७९
 - 2.10 नेपालमा बीमा बजारको वर्तमान अवस्था, आवश्यकता एवं औचित्य
 - 2.11 नेपाल बीमा प्राधिकरणको स्थापनाको उद्देश्य, कार्य, वर्तमान अवस्था, गतिविधि र चुनौतीहरू
 - 2.12 नेपाल बीमा प्राधिकरणको संगठनात्मक स्वरूप तथा काम, कर्तव्य र अधिकार
 - 2.13 बीमा नियमनकारी निकायहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संगठन (IAIS - International Association of Insurance Supervisors)
3. **बीमाका विविध विषयहरू (Various issues of Insurance)**
 - 3.1 बीमामा हुने ठगी र जालसाजी (Frauds), यसको असर, समाधानका उपायहरू
 - 3.2 जलवायु परिवर्तन (Climate Change) र बीमा उद्योगमा यसको असर
 - 3.3 पूंजीको पर्याप्तता सम्बन्धी विभिन्न तरीकाहरू (Different approaches of capital adequacy)

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कृपण्डोल, ललितपुर

- 3.4 जोखिममा आधारित पूँजी (Risk based capital)
- 3.5 बीमा बजारको सुपरिवेक्षण र यसका प्रकारहरू (Insurance market supervision)
- 3.6 अन्तर्राष्ट्रिय बीमा बजारका मुल प्रवृत्ति तथा चुनौतीहरू (Major characteristics and challenges of international insurance market)
- 3.7 क्रस बोर्डर बीमा व्यवसाय र नेपाली बजारमा यसको असर (Cross border business of insurance and its impact on insurance market)

खण्ड (ख) - ४०अङ्क

4. आर्थिक प्रशासन र लेखा प्रणाली

- 4.1 आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्यहरू
- 4.2 बजेटको अर्थ, प्रकार र सिद्धान्तहरू
- 4.3 नेपालमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन
- 4.4 लेखा, लेखापालन, लेखा शब्दावली र सिद्धान्तहरू
- 4.5 सरकारी लेखा प्रणाली र व्यवसायिक लेखाप्रणाली
- 4.6 वित्तीय, लागत तथा व्यवस्थापकीय लेखा प्रणाली
- 4.7 लेखामान (Accounting Standards) को अर्थ आवश्यकता महत्व र उपादेयता
- 4.8 लेखाङ्कन समिकरण (Accounting Equation) तथा लेखाहरूको वर्गीकरण
- 4.9 खाता सूची (Charts of Accounts)
- 4.10 सरकारी आर्थिक कारोवार : परिचय, विशेषता, कारोवार विश्लेषण, प्रारम्भिक लेखाङ्कन, खातामा प्रविष्टि र प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था
- 4.11 सार्वजनिक सम्पती, जिन्सी तथा धरौटी लेखा
- 4.12 लेखांकन अभिलेख प्रवाह (Accounting Flow Chart)
- 4.13 कारोवार विश्लेषण, प्रारम्भिक लेखांकन र खातामा प्रविष्टि
- 4.14 आधारभूत वित्तीय विवरणहरूको तयारी (Preparation of Financial Statements)
- 4.15 वित्तीय प्रणाली र वित्तीय बजार (Financial System and Financial Market)
- 4.16 वित्तीय विवरण (Financial Statements)
- 4.17 वित्तीय प्रक्षेपण र वित्तीय अनुपात विश्लेषण (Financial Projections and Financial Ratio Analysis)
- 4.18 लेखांकन नीतिहरू
 - 4.18.1 आमदानी लेखांकन नीति (Revenue Recognition Principle)
 - 4.18.2 ऐतिहासिक मूल्य नीति (Historical Cost Principle)
 - 4.18.3 आमदानी र खर्च संयोजन नीति (Matching Principle)
 - 4.18.4 सम्पूर्ण खुलासा नीति (Full Disclosure Principle)
 - 4.18.5 यथार्थता र प्रामाणिक नीति (Objectivity Principle)
- 4.19 आर्थिक कारोवारमा सदाचार, नैतिकता, ईमान्दारिता, वित्तीय तथा प्रशासकीय जवाफदेहिता
- 4.20 आन्तरिक नियन्त्रण, आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परीक्षण
- 4.21 लेखा सम्बन्धी नीतिगत कुराहरू
 - 4.21.1 ह्रास कट्टी (Depreciations)
 - 4.21.2 बक्यौता व्यवस्थापन (Debtors management)
 - 4.21.3 खरीद व्यवस्थापन (Procurement management)
 - 4.21.4 जिन्सी खर्च र मूल्यांकन (Inventory expenses and evaluation)
 - 4.21.5 चालु पूँजी व्यवस्थापन (Working capital management)

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कुपण्डोल, ललितपुर

5. सम्बन्धित कानूनहरू

- 5.1 सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
- 5.2 आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७
- 5.3 भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को भाग २ कसुर र सजाय
- 5.4 आयकर ऐन, २०५८ तथा आयकर नियमावली, २०५९
- 5.5 मुल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ तथा मुल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३
- 5.6 लेखापरीक्षण ऐन, २०७५
- 5.7 सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को परिच्छेद २,४,५
- 5.8 सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ परिच्छेद २,४,५
- 5.9 बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३,

नेपाल बीमा प्राधिकरण
कुपण्डोल, ललितपुर